

Drogues, mentides i vídeos

Sens dubte és l'ensarronada periodística més gran dels últims temps. *The Connection*, el documental britànic sobre el funcionament de les xarxes de narcotraficants colombians, que va ser vist per vora quatre milions d'espectadors quan el va passar la cadena ITV, es va vendre a catorze països de tot el món, va estar guardonat per vuit jurats internacionals diferents —entre aquests va guanyar l'últim premi Actual de TV3, en la categoria internacional—, i que semblava destinat a convertir-se en emblemàtic d'un estil de fer periodisme televisiu “d'alt risc”, ha resultat un muntatge de cap a peus. Una elaborada falsificació que ha deixat amb el cul a l'aire —essencialment perquè demostra la inexistència de controls i com és de fàcil embolicar el personal— els més importants productors i directius de cadenas de televisió.

The Connection és una producció de la companyia Carlton Television i està dirigit per Marc de Beaufort, un ambiciós realitzador que, a més, tenia al seu costat el veterà Roger James, cap de la secció de documentals i amb un sòlid currículum com a productor televisiu darrere seu. Beaufort i el seu equip van treballar en el documental durant vuit mesos i van fer quatre viatges a Colòmbia. El film va ser presentat, posteriorment, com una profunda investigació que revelava la nova ruta de l'heroïna colombiana cap a Europa. En el reportatge televisiu, també s'entrevistava en exclusiva el número tres del càrtel de Cali i es podia veure, fins i tot, com un correu de l'organització —mula en argot— s'empassava 60 boles plenes de heroïna pura —500 grams— i que, amb aquest perillós carregament a l'estómac, era filmat amb una càmera oculta durant tot el trajecte aeri Colòmbia-Londres. Massa perfecte per a ser veritat.

Però després d'una investigació de sis mesos, Michael Sean Gillard i Laurie Flynn, dos periodistes *freelance*, van publicar en el diari *The Guardian* un extens reportatge on, amb tota mena de testimonis i proves documentals, es demostrava que *The Connection* era un documental fals completament i que, a més, la productora televisiva ho sabia abans de l'emissió. Un escàndol dels que fan època.

La investigació de *The Guardian* destapava que, en realitat, tot va començar en un *night club* de colombians anomenat *La gota fría* i situat a la cantonada de l'apartament de Marc de Beaufort, a prop d'Oxford Street. Allà, el director del fals documental va conèixer Adriana Quintana, que feia de cambrera i que, amb vint-i-vuit anys ja estava separada d'un dirigent polític de la localitat d'Anserma, a l'oest de Bogotà. Poc després, Beaufort va proposar a la noia colombiana treballar com a “investigadora especialitzada” en un film sobre el tràfic d'heroïna que estava fent,

li va presentar el productor Roger James, i la va enviar a Colòmbia a la recerca de contactes amb els narcotraficants. Però quan Beaufort i la resta de l'equip van arribar a Bogotà, uns dies després, tot estava igual. I com que, en realitat, ningú no hi tenia contactes, van decidir inventar-ho tot.

Els investigadors de *The Guardian* han posat al descobert que la mula era en realitat un colombià anomenat Gustavo, amic d'Adriana Quintana, pagat per representar aquest paper i que no tenia res a veure amb el càrtel de Cali. L'única cosa que Gustavo va ficar-se a l'estómac abans de viatjar fins a Londres eren paquetets plens de carmels i a les postres, a l'aeroport de Heathrow va ser detingut i deportat posteriorment per no tenir el passaport en regla.

L'home presentat com al cap número tres del càrtel de Cali, per altra banda, va resultar que era un empleat del banc jubilat al qual van contractar també a cop de talonari. I la residència secreta era tan sols l'habitació 721 de l'Hotel Melià, a la ciutat de Pereira, on el realitzador Marc Beaufort estava allotjat. Per acabar-ho d'arreglar, el viatge Bogotà-Londres de la mula, presentat dramàticament com una filmació de 24 hores continuades, en realitat va estar fet en un vol interior de Colòmbia, en dues vegades i amb un espai de sis mesos. Mentides a dojo per aconseguir audiència, fama i premis.

Abans de la II Guerra Mundial, John Grierson ja va definir el documental com “el tractament creatiu de la realitat”. Els autors de *The Connection* anaven en aquesta línia, però van fer un documental més enllà de la realitat... i també molt més indigne. ■

XAVIER VINADER

“Grierson ja va definir el documental com ‘el tractament creatiu de la realitat’. Els autors de ‘The Connection’ anaven en aquesta línia, però van fer un reportatge més enllà de la realitat.”